

परिशिष्ट

जयवंत दळवी यांचा जीवन परिचय व वाङ्मयीन प्रवास.

जयवंत दळवी यांचा परिचय जीवन परिचय —

नांव — जयवंत द्वारकानाथ दळवी.

जन्म — १४ ऑगस्ट १९२५, हडफडे (गोवा), मृत्यू — १६ सप्टेंबर १९९४.

मूळगांव — आरवली (ता. वेंगुर्ले) जिल्हा सिंधुदुर्ग.

शिक्षण — एम. ए (तत्त्वज्ञान) मुंबई विद्यापीठ.

नोकरी — दैनिक 'प्रभात' मुंबई (१९४४—४९)

उपसंपादक / वार्ताहर. दैनिक 'लोकमान्य' मुंबई (१९५०—५१)

उपसंपादक / वार्ताहर. यु. एस. इन्फर्मेशन सर्व्हिस मुंबई

(१९५१—७६) प्रमुख प्रशासन अधिकारी.

लेखन —

१७ कथासंग्रह, — २२ कादंब—या, त्यामध्ये अप्रकाशित चार आहेत., २० नाटके, अप्रकाशित एक, विनोदी लिखाण — ९, एकांकिका — १, प्रवासवर्णन — १, साहित्यिक विनोद — २ (संपादीत), मुलाखत — १ (संपादन),

इतर —

'ललित' या ग्रंथप्रसाराला वाहिलेल्या मासिकात सतत २० वर्षे 'ठणठणपाळ' या टोपण नावाने लेखक व प्रकाशक यांची अभिरूचीपूर्ण चेष्टा करणारे विनोदी सदर चालविले.

ललित —

मासिकात अशाच प्रकारचे आणखी एक सदर 'अलाणे फलाणे' या टोपण नावाने सहा वर्षे चालविले.

— 'परममित्र' मॅजेस्टिक प्रकाशनाची कादंबरी

चित्रपट —

चक्र (हिंदी), महानंदा (मराठी), महानंदा (हिंदी), पुढचं पाऊल (मराठी) (नाटकावरून), रावसाहेब (हिंदी) (बॅरिस्टर नाटकावरून) 'पुरूष' (हिंदी),

दूरदर्शन मालिका —

आव्हान (पर्याय नाटक), आधांतरी (कादंबरी), सावल्या (कादंबरी),

महाराष्ट्र राज्य पुरस्कार (चित्रपट) —

महानंदा (मराठी) १९८४, पुढचं पाऊल (मराठी) १९८७.

भारत सरकारचे पुरस्कार —

(हिंदी, मराठी, चित्रपट) — चक्र (हिंदी) १९८२, महानंदा (मराठी) १९८४. पुढचं पाऊल (मराठी) १९८७,

आंतरराष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कार —

रावसाहेब (हिंदी) १९८७. गौरव पुरस्कार — महाराष्ट्र राज्य पुरस्कार (साहित्यासाठी), चक्र (कादंबरी) १९६४, रूक्मिणी (कथासंग्रह) १९६५, सारे प्रवासी घडीचे (कादंबरी) १९६६, स्पर्श (कथासंग्रह) १९७४, संध्याछाया (नाटक) १९७५ आणीबाणी असल्याकारणाने पुरस्कार स्वीकारण्यास नकार.

नाटयदर्पण पुरस्कार —

(सर्वोत्कृष्ट नाटयलेखनासाठी) बॅरिस्टर (१९७५), महासागर (१९८०), पुरूष (१९८२), स्पर्श (१९८६), कालचक्र (१९८७), नातीगोती (१९९०).

कोकण भूषण साहित्य पुरस्कार —

मराठी साहित्य परिषदेतर्फे ४ सप्टेंबर १९९४ रोजी देण्यात आला.

अन्य पुरस्कार —

दमाणी पुरस्कार, सोलापूर १९९१, कलागौरव पुरस्कार, पुणे १९९३, रामगणेश गडकरी पुरस्कार, मुंबई २३ जाने १९९४, भाषांतरे — अनेक कथा, कादंब—या, नाटके यांची हिंदी, गुजराथी, कानडी, तामीळ, तेलगू आणि इंग्रजी भाषेत भाषांतरे झाली आहेत.

संदर्भ —

१. मराठी सारस्वत संपा — आनंद जोशी.
२. आत्मचरित्राएवजी — जयवंत दळवी प्रका. अशोक कोठावळे (साहित्य संपदा)

•

शिवाजी सावंत यांचा जीवन परिचय व वाङ्मय प्रवास.

शिवाजी गोविंद सावंत.

जन्म — ३१ ऑगस्ट १९४०.

मृत्यू — १८ सप्टेंबर २००२.

प्रथम वर्ष बी. ए. पर्यंत शिक्षण घेवून पुढे कॉमर्स डिप्लोमा घेतला.

मेन राजाराम हायस्कूल १९६२—७४ प्राध्यापकाचे काम १५ वर्ष केले.

१९७४ पासून पुण्यात राज्य सरकारच्या शिक्षण खात्याच्या लोकशिक्षण मासिकाचे सहा वर्षे संपादन केले. पुढे स्वेच्छानिवृत्ती घेतली.

पुढे केवळ लेखनाला वाहून घेतले.

त्यांना मिळालेले पुरस्कार — १९८३ ला बडोदे साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष, १९८६ ला महाराष्ट्र साहित्य संमेलन बेळगांवचे उद्घाटक, भारतीय ज्ञानपीठाचा 'मूर्तीदेवी पुरस्कार' तसेच पुनमचंद भुतोडिया हा बंगाली पुरस्कार, कोल्हापूर भूषण तसेच पुणे विद्यापीठाचा 'जीवन गौरव' पुरस्कार, १९९० मध्ये साहित्याच्या नोबेल पारितोषिकासाठी नामांकन यासारखे अनेक सन्मान त्यांना मिळाले.

लेखन —

कादंब—या — मृत्युंजय — १९६७, छावा — १९७९, युगंधर — २०००, नाटके — मृत्युंजय, छावा.

व्यक्तीचित्रण — अशी मने असे नमुने — १९८८, मोरावळा — १९९८,

चरित्रे — लढत भाग १ व २, संघर्ष — १९९५, पुरूषनामा,

ललित लेखन — शेलका साज, कांचनकण,

संपादन — क्रांतिसिंहाची गावरान बोली.

वैचारिक — युगंधर : एक चिंतन,

गीतरचना — श्री साई गीते, वाङ्मय

संदर्भ सूची

१. अशी मने असे नमुने— शिवाजी सांवत —कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन आवृत्ती तिसरी,
१९९५
२. अनमोल संस्कृत मराठी शब्दकोश —नांदूरकर पो.द— अनमोल प्रकाशन पुणे
आवृत्ती १९९
३. आत्मचरित्राएवजी — दळवी जयवंत —मॅजेस्टिक प्रकाशन गिरगाव, मुंबई.
आवृत्ती पहिली १९९५,
४. उगवाई —वणकुद्रे वसंत — अंक आठ, वर्ष पहिले, ऑगस्ट १९८९
५. कादंबरी —ल. ग. जोग — प्रकाशक जोशी लोखंडे पुणे प्रकाशन १९६३
६. कादंबरी एक वाङ्मय प्रकार— संत जान्हवी— मौज प्राकाशन प्रथम आवृत्ती
७. ग्रामीण साहित्य स्वरूपआणिसमस्या—आनंद यादव— प्रकाशक अनिल मेहता
मेहता पब्लिश
८. ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि दिशा— मुलाटे वासुदेव —प्रकाशक, श्री.के.
अतकरे कैलाश पब्लिकेशन,
९. प्रदक्षिणा खंड २ — कुलकर्णी अनंत अनिरुद्ध— सुधारून वाढविलेला खंड २
आवृत्ती पहिली, १९९१,कॉन्टिनेन्टल
१०. मराठी कथेची स्थिती गती— सोमण अंजली—प्रतिमा प्रकाशन,आवृत्ती प्रथम
१९९५
११. मराठी प्रादेशिक कादंबरी तंत्र आणि स्वरूप— कुलकर्णी मदन— श्री मंगेश
प्रकाशन, नागपूर. औरंगाबाद.आवृत्ती प्रथम १जाने १९९६
१२. मराठी सारस्वत संपा — आनंद जोशी. अनमोल प्रकाशन
- १३.मराठी प्रादेशिक वाङ्मय— मा.ना. कागणे—गोदावरी प्रकाशन, आवृत्ती प्रथम १
जाने १९९७
१४. मराठी व्युत्पत्ती कोश —कृ.पा कुलकर्णी— आवृत्ती तिसरी १९९६,

- १५ लघु कथा लेखन मंत्र आणि तंत्र—फडके ना.सी. अंजली प्रकाशन आवृत्ती
पहिली १९९२,
१६. विश्वकोश १०— तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी
१७. शब्द रत्नाकर —वासुदेव गोविंद आपटे—आनंद कार्यालय प्रकाशन
पुणेआवृत्ती चौथी, जुलै १९५६
- १८ सारे प्रवासी घडीचे —दळवी जयवंत— मॅजेस्टिक प्रकाशन गिरगाव मुंबई.
आवृत्ती पहिली १९९५,
- १९ .साहित्यविवेक—प्रा.म.द.हमकणंगलेकर —प्रतिमा प्रकाशन,आवृत्ती प्रथम १९९७

891.463

AMS

T15441